

МАЛИ ЂАЧКИ ИЗВЕШТАЈ.

Током целог Великог рата ондашњи Савезници су се скоро утркивали ко ће дати више вести и свежих фотографија са нашег фронта. Сви су желели да на било који начин помогну малој, али јуначкој Србији. Штампано је више ратни плакати везани за нас, а исто тако коване су и многе пригодне плакете и значке. Наша тадашња избегличка деца школовала су се у скоро свим Савезничким државама. Негдашњи галски дух се заиста саживео скоро у потпуности са српским. Оно што је веома лепо и занимљиво, француска помоћ није била једино аристократска, већ и помоћ скоро најнижег слоја францускога народа: фабрички и лучки радници, али исто тако и сами сељаци, којима је увек била особита част да за празнике и викенде угосте као своју децу Српчиће. Та њихова помоћ уопште није била из икаквог користољубља, већ из чисте хришћанске (али и галске) саосећајности. О свему томе нас извештавају разни наши професори и ђаци у крфским издањима *Српских новина* у сталној рубрици *Наши ђаци у туђини*. Ти извештаји нису били само из Француске, већ и из Русије, Италије, Енглеске, чак и из увек неутралне Швајцарске... Но, ипак морамо бити објективни, јер галски дух и душа једног целог народа је једно, а политика и државна рачуница су сасвим нешто десето. Када се Велики рат најзад окончао 11. XI 1918. год, Краљевина Србија је морала да Француској Републици врати у новцу баш сву њену дотадашњу ратну помоћ, тако да су се морали платити чак и војне пертле и дугмад до последњег суа...

Из тог славног ратног периода, ево једног сачуваног, али до данас необјављиваног извештаја српских ђака нашем изасланику Стефановићу (или, како би се то данас рекло, амбасадору), како су се ондашњи Французи, пре једног столећа, опходили са нашим ближњим прецима, који су као млади момци прешли Албанију. Извештај је написао Добривоје Дим. Бранковић (1896-1981), један од 24 ученика који су се ту потписали. Иначе, Бранковић је брилијантно дипломирао права у Паризу, између два Светска рата био је председник Окружног суда, а после рата радио је као стални судски тумач за француски. Као добар преводац, објавио је више својих превода из правничке литературе. Исто тако, по свршетку II Светског рата, био је једно време и в. м. ложе »Југославија« у илегали.

Нант, 18. мај 1916. год.

Поштованом Господину Стефановићу

Начелнику Краљ.(евско) Срп.(ском) Посланству у

Паризу

Вама и Господину Павловићу који сте од дана како смо изгубили нашу милу отаџбину Србију и налазећи се у туђини, где нас није нико разумео; а где сте се нашли Ви који сте нам са најнежнијим осећањима родитеља и пријатеља притекли у помоћ, сматрамо за свету дужност да Вам се захвалимо за досадашње заузимање за нас, и да Вас у будуће извештавамо о нашем стању јер сте Ви једини који нас разумете.

Јуче по подне у 3¹/₂ сахата, стигли смо у најбољем реду у Нант. На станици су нас дочекали: председник општине, префект, директор оvd. више трговачке школе и удружење студената. При излазу из чекаонице одавала су нам почаст два француска војника у ратној спреми. Маса грађана изишла је да дочека синове херојске Србије и кличући »**Vive la Serbie**«, желела је да нам искаже своју љубав према Србији и српским синовима, који су својим храбрим подвизима задивили цео свет.

Одмах по нашем доласку били смо одведени у нама намењени замак, који се налази на периферији града. Ту су нас дочекале Г-ђе из »**Union de femmes de France**« и из »**Comité Franco-Serbe**« које су нам у част нашег доласка приредили закуску.

Преседник општине одржао је поздравни говор у коме је истакао заслуге Србије и њене жртве у европском рату и радост што ће се синови њихове верне савезнице Србије налазити у њиховом кругу. Завршавајући овај говор замолио нас је, да се у њиховом кругу не осећамо као у прогонству, већ пошто се налазимо код својих савезника, код своје браће Француза, треба да се осећамо као у својој кући. Један од наших колега захвалио се господину преседнику и свима грађанима на лепом и срдачном дочеку.

Директор више трг.(овачке) школе распитао се о организацији наших средњих и стручних школа и обећао нам је, да ћемо за време распуста посећивати курс француског језика, а затим ће ђаци средњих школа ступити у прву, а ђаци трг.(овачке) академије у другу годину наступајуће школске године.

После вечере отпевали смо сем марсељезе и српске химне неколико српских патриотских песама, које су им се на нашу највећу радост допале, те смо били неколико пута умољени да их поновимо. Усхићени мелодичношћу наших песама, запитале су госпође да ли има међу нама музикалних. Пошто се јавило неколико њих који свирају клавир, обећале су нам један клавир. Сем тога следејући примеру њихове омладине, која се бави разним спортовима, усвојили смо предлог да гајимо спортове: фудбал и тенис, за коју ће нам цел̄ оне набавити потребне справе.

Усхићени овим заузимањем за нас, осећамо се сви обавезни, да им својим примерним понашањем докажемо да смо достојни свега тога.

У нади, да ћете бити задовољни нашим владањем и овим малим извештајем, поздрављамо Вас сви:

1. Никола Исаковић, 2. Светислав Милисавћевић, 3. Светозар Дендић, 4. Новица Н. Марковић, 5. Миливоје Костић (*примариус неурохирургије у Београду*), 6. Јаков Елијада, 7. Драг. Миловановић, 8. Ђорђе Јордановић, 9. Милан Магдић, 10. Алекса М. Стојановић, 11. Михајло Ж. Матејић, 12. Радоје М. Савичић, 13. Јован Ђ. Живковић, 14. Иван Радић, 15. Андреја Андрејевић (*бан Вардарске бановине*), 16. Душан Р. Исаковић, 17. Бранислав Нинковић, 18. Никола Вишацки, 19. Живко Петровић, 20. Добривоје Дим. Бранковић (*судија*), 21. Станко Станисављевић (*члан »Солунског ђачког одреда«; грађевинац*), 22. Мића Васић, 23. Стојан Круњић, 24. Јован Новак.

Коста Ђ. Кнежевић

Докт. Липа Грушић

(*1896, Јагодина – †1. IV 1981, Београд)

(*Политика*, 14. X 2017, субота, бр. 37.330, год. СХIV, стр. 20, »100 година од Великог рата«; текст је мало скраћен, избачен списак и стављена друга слика).

КОМЕНТАРИ БЛИЖЊИХ

Маја Н. (18. X 2017)

Lep članak. Što jedan kaza: »Opet Kosta u *Politici*«.

Оги Ј. (18. X 2017)

...Хвала Вам. Увек ми пошаљете стварно занимљиве текстове...

Lida В. (21. X 2017)

Pročitala sam. Super je!!!

Darko Т. (24. X 2017)

...Много ти хвала на причама! Твоје цртице полако прерастају у фини збирчицу. Размисли да их објавиш као засебну књигу, ово сасвим озбиљно мислим, мада је то сигурно и Теби већ пало на памет...

КОМЕНТАРИ ЧИТАЛАЦА ПОЛИТИКЕ ONLINE

Паја (14. X 2017)

Ето српске судбине у две реченице: Бранковић је брилијантно дипломирао права у Паризу... а после рата радио је као стални судски тумач за француски!

